

Todor Boyadzhiev

(Bulgaria, Sofia, Sofia University St. Kliment Ohridski)

Dictionary of Bulgarian Folk Spiritual Culture. Nauka i Izkustvo, Sofia, 2018, 504 p., ISBN 9789540203379

Abstract: The review highlights the fact that while the work on the Dictionary have been based on the lexicographic expertise of different ethnolinguistic schools, the authors have proposed a creative approach and an innovative realisation which take into consideration the peculiarities of Bulgarian mentality and traditions. The review also places emphasis on the fact that the lexical material in the Dictionary is organised as an encyclopaedia of Bulgarian folk spiritual culture, as a thesaurus, a corpus of folk terms related to Bulgarian rites and rituals, customs and beliefs; the Dictionary is also an attempt at a semantic reconstruction of the Bulgarian linguistic picture of the world. The focus of the study undertaken by the authors is the mental sign – a cultural symbol represented by language units (words, word combinations, linguistic clichés), as well as by extralinguistic realia such as objects, actions, properties, persons, etc. that have symbolic meaning. The Dictionary covers a broad range of topics: calendar and family rites and rituals, folk law, mythology. Special attention is paid to kinship terminology, one of the most important thematic groups in the lexis of Bulgarian traditional culture. A valuable contribution of the authors is the inclusion of dialect lexis from the entire Bulgarian language and ethnic territory.

Тодор Бояджиев

(България, СУ “Св. Климент Охридски”)

Речник на народната духовна култура на българите. Изд. „Наука и изкуство“, София, 2018, 504 с., ISBN 9789540203379

Авторите на Речника са си поставили изключително трудната задача да представят в рамките на едно издание лексиката на цялата народна духовна култура на българите. С увереност констатирам, че са я изпълнили успешно. Като се опират на опита на различни етнолингвистични школи в областта на лексикографията, те творчески са подхождали към тази задача и новаторски са я реализирали, имайки предвид своеобразието на българската менталност и традиции.

Лексикалният материал е оформен като енциклопедия на народната духовна култура на българите, като тезаурус, корпус от народни термини, свързани с българските обреди, обичаи и вярвания. Речникът представлява опит за семантична реконструкция на българската езиковата картина на света. В центъра на вниманието авторите поставят менталния знак – културен символ, репрезентанти на който са

Тодор Бояджиев

езиковите единици (думи, словосъчетания, езикови клишета), а също е екстралингвистични реалии – предмети, действия, свойства, лица и др., които имат символно значение. Обхванат е широк спектър от теми: календарна и семейна обредност, народно право, митология. Особено място е отделено на роднинската терминология, една от най-важните тематични групи в лексиката на българската традиционна култура. Представена е диалектна лексика от цялата българска езикова и етническа територия, което е изключително ценно.

Богатият материал е ексцерпиран от писмени източници, диалектни, етноложки и фолклорни архиви, а също и лично събран от някои автори при теренни проучвания. Огромният корпус може да бъде полезен при преподаване на различни хуманитарни дисциплини – езикознание, етнология, фолклор и др. във висши учебни заведения и училища, а също и при по-нататъшни разработки на конкретни теми от областта на етнолингвистиката, фолклористиката и историята на културата на българите.

За българските научни традиции Речникът е уникален лексикографски труд – тълковен по тип, енциклопедичен и интердисциплинарен по характер и етнолингвистичен по съдържание. За първи път терминологията на българската народна духовна култура е представена пълно. Подобен етнолингвистичен синтетичен труд не съществува в българското езикознание. Изследването може да бъде теоретична и емпирична основа при следващи проучвания върху традиционната култура на българите, а също база за изучаване на самата култура, нейните механизми и структура, основните категории и концепти. Той ще бъде изключително полезен както за българските, така и за чуждите учени и напълно заслужава да бъде издаден.

Радостно е, че с това се е заело издателство Наука и изкуство“, което има традиции в издаването и разпространението на стойностна българска научна, художествена и справочна литература. Неговото лого е на поредиците: Литературни светове, Теория и история на световната култура, Световно историческо наследство, Философи на XX век, Съвременни двуезични речници, Съвременна чуждестранна психология. В последното десетилетие „Наука и изкуство“ успешно представя пред читателите големи лексикографски трудове – български терминологични и енциклопедични речници.